

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Υιοθέτηση: 30 Οκτωβρίου 2020
Δημοσίευση: 17 Νοεμβρίου 2020

Εμπιστευτική
Greco RC4(2020)17

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Πρόληψη της διαφθοράς σε σχέση με μέλη
κοινοβουλίου, δικαστές και εισαγγελικές αρχές

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΚΥΠΡΟΣ

Υιοθετήθηκε από την GRECO στην 86^η Ολομέλεια της
(Στρασβούργο, 26-30 Οκτωβρίου 2020)

Τ
Ε
Τ
Α
Ρ
Τ
Ο
Σ

Κ
Υ
Κ
Λ
Ο
Σ

Α
Ξ
Ι
Ο
Λ
Ο
Γ
Η
Σ
Η
Σ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης αξιολογεί τα μέτρα που λήφθηκαν από τις αρχές της Κύπρου για υλοποίηση των συστάσεων που εκδόθηκαν στην Έκθεση του Τέταρτου Κύκλου Αξιολόγησης για την Κύπρο (βλέπε παράγραφο 2), που ασχολείται με την "Πρόληψη της διαφθοράς σε σχέση με μέλη κοινοβουλίου, δικαστές και εισαγγελικές αρχές".
2. Η Έκθεση του Τέταρτου Κύκλου Αξιολόγησης για την Κύπρο υιοθετήθηκε στην 72^η Ολομέλεια της GRECO (1 Ιουλίου 2016) και κοινοποιήθηκε στις 27 Ιουλίου 2016, κατόπιν εξουσιοδότησης από την Κύπρο ([Greco Eval4 Rep\(2016\)7 E](#)). Η Τέταρτη Έκθεση Συμμόρφωσης υιοθετήθηκε από την GRECO στην 80^η Ολομέλεια (22 Ιουνίου 2018) και κοινοποιήθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου 2018, κατόπιν εξουσιοδότησης από την Κύπρο ([Greco RC4\(2018\)9 E](#)).
3. Όπως απαιτείται από τους Κανόνες Διαδικασίας της GRECO, οι αρχές της Κύπρου υπέβαλαν μια Έκθεση Κατάστασης με επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με μέτρα που έχουν ληφθεί για υλοποίηση των δεκατεσσάρων εκκρεμούντων συστάσεων που, σύμφωνα με την Έκθεση Συμμόρφωσης, είχαν υλοποιηθεί μερικώς ή δεν είχαν υλοποιηθεί. Αυτή η έκθεση παραλήφθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2019 και επιπρόσθετες πληροφορίες παραλήφθηκαν στις 7 Μαΐου 2020. Υπηρέτησαν ως βάση για την Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης.
4. Η GRECO επέλεξε την Ελλάδα και την Σερβία για να διορίσει Εισηγητές για την διαδικασία συμμόρφωσης. Οι Εισηγητές που διορίστηκαν για την παρούσα έκθεση ήταν ο κ. Δημοσθένης ΣΤΙΓΓΑΣ, εκ μέρους της Ελλάδας, και η κα. Katarina NIKOLIĆ, εκ μέρους της Σερβίας. Αυτοί βοηθήθηκαν από την Γραμματεία της GRECO για να συντάξουν αυτή την Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

5. Η GRECO απηύθυνε δεκαέξι συστάσεις στην Κύπρο στην Έκθεση Αξιολόγησης της. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO συμπέρανε ότι οι συστάσεις xv και xvi είχαν υλοποιηθεί ικανοποιητικά, οι συστάσεις i, vi, vii, viii, ix, x, xii και xiv είχαν υλοποιηθεί μερικώς και οι συστάσεις ii, iii, iv, v, xi και xiii δεν είχαν υλοποιηθεί. Η Συμμόρφωση με τις εκκρεμούσες συστάσεις αντιμετωπίζεται πιο κάτω.

Πρόληψη της διαφθοράς σε σχέση με τα μέλη του κοινοβουλίου

Σύσταση i.

6. *Η GRECO συνέστησε ότι όλες οι μορφές ληφθέντων αμοιβών και οφελημάτων (από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές) από τα μέλη του κοινοβουλίου, να υπόκεινται σε ξεκάθαρους κανόνες, επαρκή έλεγχο και δημόσια διαφάνεια.*
7. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση μερικώς υλοποιημένη. Κάλεσε τις αρχές να οριστικοποιήσουν την συνεχιζόμενη μεταρρύθμιση, που αποσκοπεί στην διευκρίνιση του εισοδήματος και διαφόρων επιδομάτων που λαμβάνουν οι βουλευτές και την διασφάλιση επαρκούς και αποτελεσματικού ελέγχου. Σε ότι αφορά την διαφάνεια, η GRECO καλωσόρισε το γεγονός ότι όλες οι πληρωμές που γίνονται στους βουλευτές από κρατικά ταμεία άρχισαν από τότε και στο εξής να δημοσιεύονται σε μια επίσημη ιστοσελίδα και οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων που καλύπτουν εισοδήματα που λαμβάνονται από μη κοινοβουλευτικές δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα, θα δημοσιεύονταν.
8. Οι αρχές της Κύπρου δηλώνουν τώρα ότι, σε σχέση μ'αυτή την σύσταση, λαμβάνουν χώρα συνεχιζόμενες διαβουλεύσεις για την εισαγωγή ενός νέου συστήματος

απολαβών για τους βουλευτές, που θα ενσωματώσει όλα τα εισπρακτέα στις ετήσιες απολαβές.

9. Η GRECO σημειώνει τις επιπρόσθετες πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις κυπριακές αρχές. Σημειώνει ότι η μεταρρύθμιση που αποσκοπεί στην διευκρίνιση του εισοδήματος από διάφορα επιδόματα που λαμβάνουν οι βουλευτές και στην εξασφάλιση επαρκούς, αποτελεσματικού ελέγχου εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη. Λαμβάνοντας υπόψη ότι έχουν περάσει σχεδόν δυο χρόνια από την Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO απαιτεί νέα ώθηση για να ολοκληρωθεί αυτή η μεταρρύθμιση, που είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί μεγαλύτερη διαφάνεια και έλεγχος επί των εισοδημάτων και οφελημάτων που λαμβάνουν οι βουλευτές.
10. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση i παραμένει μερικώς υλοποιημένη.

Σύσταση ii.

11. *Η GRECO σύστησε την υιοθέτηση ενός κώδικα ηθικής/δεοντολογίας για μέλη κοινοβουλίου – συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού τους, ανάλογα με την περίπτωση- καλύπτοντας διάφορες περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων (π.χ. δώρα και άλλα πλεονεκτήματα, επαφές με τρίτους, λομππίστες, βοηθητικές δραστηριότητες, καταστάσεις μετά την απασχόληση).*
12. Η GRECO διαπίστωσε στην Έκθεση Συμμόρφωσης ότι αυτή η σύσταση δεν υλοποιήθηκε. Σημείωσε τα σχέδια της Βουλής των Αντιπροσώπων για να υιοθετήσει ένα Κώδικα Δεοντολογίας για βουλευτές μέχρι το τέλος του 2018. Όμως, ήταν πολύ νωρίς για να θεωρήσει αυτή την σύσταση έστω και μερικώς υλοποιημένη επειδή δεν υπήρχαν απτά αποτελέσματα.
13. Οι αρχές της Κύπρου υποδεικνύουν τώρα ότι το προσχέδιο του Κώδικα Δεοντολογίας έχει ετοιμασθεί και συζητήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη στην Βουλή έχει φθάσει στο τελικό στάδιο εξέτασης σε επίπεδο επιτροπής. Πραγματεύεται, μεταξύ άλλων, δηλώσεις ασυμβίβαστου πρέπει να γίνουν με την ανάληψη καθηκόντων ή όπου είναι αναγκαίο, ad hoc δηλώσεις συμφερόντων, δώρα, επαφές με τρίτους και λομππίστες.
14. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Σημειώνει ότι έχει ετοιμασθεί ένα προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας για συζήτηση από βουλευτές, που έχει φθάσει σε ένα προχωρημένο στάδιο σε επίπεδο επιτροπής, όμως δεν έχει συζητηθεί στην ολομέλεια· επομένως, αυτό είναι ένα πρόωρο στάδιο στην διαδικασία. Το προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας καλύπτει ένα αριθμό θεμάτων που σχετίζονται με την ακεραιότητα (ασυμβίβαστο, δηλώσεις συμφερόντων, δώρα και επαφές με τρίτους/λομππίστες). Ενώ αυτή θα μπορούσε να είναι μια θετική εξέλιξη και το πρώτο προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας θα κάλυπτε κάποια σχετικά θέματα, είναι πολύ νωρίς να γίνουν δηλώσεις για το περιεχόμενο του, επειδή οι συζητήσεις στην Βουλή είναι σε εξέλιξη. Επομένως, δεν είναι σε θέση να θεωρήσει αυτή την σύσταση ως ούτε καν μερικώς υλοποιημένη σ'αυτό το στάδιο.
15. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση ii παραμένει μὴ υλοποιημένη.

Σύσταση iii.

16. *Η GRECO σύστησε τα αποτρεπτικά μέτρα εναντίον συγκρούσεων συμφερόντων σε σχέση με βουλευτές να ενισχυθούν σε σχέση με ενδεχόμενες συγκρούσεις καθώς επίσης και σε σχέση με συγκρούσεις συμφερόντων που μπορεί να εμφανιστούν κατά την διάρκεια κοινοβουλευτικών διαδικασιών και ότι ξεκάθαροι κανόνες για την αποκάλυψη τέτοιων καταστάσεων να αποτυπώνονται σε γραπτή μορφή.*

17. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO διαπίστωσε ότι αυτή η σύσταση δεν έχει υλοποιηθεί. Σημείωσε ότι είχαν ληφθεί κάποια μέτρα για σκοπούς προβληματισμού ως προς τον τρόπο ενίσχυσης των αποτρεπτικών μέτρων αναφορικά με ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων βουλευτών, εξετάζοντας τις σχετικές πρόνοιες του Νόμου 7(Ι)/2008 και αρχίζοντας εργασία στην τροποποίηση των Κανονισμών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Όμως, το τελικό κείμενο των προσχεδίων τροποποιήσεων δεν ήταν διαθέσιμο και τα πλαίσια που καλύπτουν οι τροποποιήσεις δεν ήταν γνωστά.
18. Οι αρχές της Κύπρου παρέχουν τις ίδιες πληροφορίες που αναφέρονται στην σύσταση ii αναφορικά με το προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας, που ασχολείται με ad hoc δηλώσεις συμφερόντων στην αρχή των συζητήσεων σε περιπτώσεις όπου τα προσωπικά συμφέροντα ενός βουλευτή θα οδηγούσαν σε μια σύγκρουση. Προσθέτουν ότι ο Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων έχει τροποποιηθεί έτσι ώστε οι δηλώσεις ασυμβίβαστου που έχουν γίνει προφορικά στην αρχή των συζητήσεων ενώπιον μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής να συμπεριληφθούν στην έκθεση που θα υποβληθεί στην ολομέλεια. Παρομοίως, εφαρμόζονται κανόνες για την αποκάλυψη προσωπικού συμφέροντος κατά την διάρκεια συνεδρίασης της ολομέλειας. Υπάρχει μια υποχρέωση βασισμένη πάνω στον κανόνα του κοινοβουλευτικού προηγούμενου που υπαγορεύει ότι η σύγκρουση συμφέροντος πρέπει να δηλώνονται από βουλευτές στην ολομέλεια.
19. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις αρχές. Αναφορικά με τα περιεχόμενα του μελλοντικού Κώδικα Δεοντολογίας, συγκεκριμένα αναφορικά με τις ad hoc δηλώσεις συμφερόντων όπου αναδύεται μια πιθανή σύγκρουση συμφερόντων, η GRECO θεωρεί ότι είναι πολύ νωρίς να κάνει δηλώσεις για το προτεινόμενο προσχέδιο που ακόμα συζητείται από τους βουλευτές. Όμως, η GRECO είναι ικανοποιημένη ότι οι τροποποιήσεις του Κανονισμού συνιστούν ξεκάθαρους κανόνες για την αποκάλυψη συμφερόντων. Επομένως, η GRECO θεωρεί ότι οι απαιτήσεις της σύστασης μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι μερικώς ικανοποιημένες.
20. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση iii έχει υλοποιηθεί μερικώς.

Σύσταση iv.

21. *Η GRECO σύστησε i) ώστε να επεξεργαστούν συνεπείς κανόνες που αφορούν την αποδοχή από βουλευτές δώρων, φιλοξενίας και άλλων οφελημάτων συμπεριλαμβανομένης της ειδικής υποστήριξης που παρέχεται για κοινοβουλευτική εργασία, και ii) ώστε να αναπτυχθούν εσωτερικές διαδικασίες για την εκτίμηση και αναφορά δώρων, και την επιστροφή αυτών που είναι απαράδεκτα.*
22. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση ότι δεν έχει υλοποιηθεί. Ενώ σημειώθηκε η πρόθεση της Βουλής των Αντιπροσώπων για υιοθέτηση ενός Κώδικα Ηθικής για βουλευτές το 2018, δεν ήταν διαθέσιμο οποιοδήποτε οριστικοποιημένο προσχέδιο κειμένου.
23. Οι αρχές της Κύπρου υποδεικνύουν τώρα ότι το προσχέδιο του Κώδικα Δεοντολογίας συζητείται ακόμα από τους βουλευτές· έχει φθάσει στο τελικό στάδιο εξέτασης σε επίπεδο επιτροπής. Σύμφωνα με το προσχέδιο αυτό, οι βουλευτές δεν μπορούν να δεχθούν: οποιοδήποτε δώρο και/ή άλλη προσφορά που μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα από οποιαδήποτε πηγή εκτός απ'αυτές που παρέχονται νόμιμα ή επιτρέπονται από τον Κώδικα· οποιαδήποτε χρηματοδότηση από οποιαδήποτε πηγή ή οποιαδήποτε άλλη μή-χρηματική εισφορά, που μπορεί να μετρηθεί σε χρήμα, για οποιοδήποτε λόγο. Κατά την διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους, οποιοδήποτε δώρο και/ή άλλη προσφορά από οποιαδήποτε πηγή, εξαιρουμένων αντικειμένων καθαρά φιλοφρονητικού χαρακτήρα και/ή χαμηλής αξίας, η χρηματική αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τα €200 και μόνο αν προσφέρονται ως μέρος επίσημων επισκέψεων,

συναντήσεων ή κοινοβουλευτικών αποστολών σύμφωνα με το πρότυπο πρωτόκολλο. Το προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας ορίζει ότι οι βουλευτές πρέπει να δηλώσουν στον Πρόεδρο της Βουλής την παραλαβή οποιουδήποτε δώρου ή άλλης προσφοράς που μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα, συμπληρώνοντας το έντυπο που προβλέπεται στον Κώδικα. Ο Πρόεδρος αποφασίζει αν θα επιτρέψει την παραλαβή του δώρου και αυτή η απόφαση δημοσιεύεται. Τέλος, σύμφωνα με το προσχέδιο του κώδικα, οποιαδήποτε δώρα που παραλαμβάνονται θα πρέπει να καταγραφούν σε ένα μητρώο μαζί με όλες τις σχετικές λεπτομέρειες, και θα θεωρούνται ως περιουσιακά στοιχεία της Βουλής των Αντιπροσώπων, που εκτείθενται εντός της Βουλής.

24. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν. Το προσχέδιο του Κώδικα Δεοντολογίας παρέχει διευκρίνιση για την αποδοχή δώρων από βουλευτές και την καταγραφή τους. Όμως, δεν διευκρινίζει οτιδήποτε για την εκτίμηση δώρων. Επιπλέον, όπως αναφέρεται πιο πάνω, αυτό το προσχέδιο είναι ακόμα υπό συζήτηση μεταξύ βουλευτών σε επίπεδο επιτροπών. Επομένως, είναι πρόωρο για την GRECO να κάνει δηλώσεις για το περιεχόμενο του. Επομένως, η σύσταση δεν μπορεί προς το παρόν να θεωρηθεί ότι είναι έστω και μερικώς υλοποιημένη.
25. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση iv παραμένει μή υλοποιημένη.

Σύσταση v.

26. Η GRECO σύστησε *i)* ώστε να διεξαχθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση σε σχέση με διάφορες μορφές ενδεχόμενων επαφών με τρίτους (συμπεριλαμβανομένου και λόμπι), και *ii)* ώστε να εισαχθούν κανόνες για βουλευτές για αλληλεπίδραση με τρίτα μέρη που μπορεί να αναζητήσουν να επηρεάσουν την κοινοβουλευτική διαδικασία.
27. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση μή υλοποιημένη. Σημείωσε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων είχε αναθέσει στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας τη διεξαγωγή αξιολόγησης της πρόσβασης των λομπιστών στην Βουλή. Σημείωσε επίσης ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης είχε ετοιμάσει το νομοσχέδιο για την ρύθμιση του λόμπι που εκκρεμεί ενώπιον της σχετικής επιτροπής, αλλά ότι το περιεχόμενο του δεν ήταν διαθέσιμο.
28. Αναφορικά με το πρώτο μέρος τη σύστασης, οι αρχές της Κύπρου τώρα δηλώνουν ότι μια περιεκτική μελέτη για την ύπαρξη του λόμπι στην Κύπρο και της έκτασης της πρόσβασης λομπιστών στην Βουλή των Αντιπροσώπων υποβλήθηκε από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στην Βουλή στις 4 Δεκεμβρίου 2019. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης δεν υπάρχουν επαγγελματίες λομπιστές στην Κύπρο αλλά κάποιοι δικηγόροι ενεργούν εκ μέρους ομάδων λομπιστών.
29. Όσον αφορά το δεύτερο μέρος της σύστασης, οι αρχές αναφέρονται στο προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας που αναφέρεται πιο πάνω, που έχει φθάσει στα τελικά στάδια της εξέτασης του σε επίπεδο επιτροπών και που συμπεριλαμβάνει πρόνοιες για τις σχέσεις βουλευτών με οργανωμένες ομάδες, ομάδες πίεσεων και μή-κυβερνητικούς οργανισμούς (ΜΚΟ). Σύμφωνα με αυτό το προσχέδιο, ένας βουλευτής δεν μπορεί να δεχθεί αμοιβή ή άλλο κίνητρο ως αντάλλαγμα για συμβουλή για το πώς λομπιστές μπορούν να προωθήσουν τα συμφέροντά τους στην κοινοβουλευτική διαδικασία. Βουλευτής δεν μπορεί να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε κοινοβουλευτική διαδικασία για αμοιβή ή άλλη αποζημίωση με σκοπό την προώθηση των συμφερόντων οποιασδήποτε οργανωμένης ομάδας, ομάδας πίεσης ή ΜΚΟ. Όταν βουλευτής είναι σε επαφή με τέτοιους ενδιαφερόμενους, πρέπει να ενεργήσει για το κοινό συμφέρον. Βουλευτής δεν πρέπει να αναλάβει είτε επί πληρωμής, είτε για άλλη αποζημίωση: υποχρέωση για να ενεργήσει σε κοινοβουλευτική διαδικασία για να υπηρετήσει τα συμφέροντα μιας συγκεκριμένης οργανωμένης ομάδας, ομάδας πίεσης ή ΜΚΟ, να εισηγηθεί ή συστήσει τον τρόπο με τον οποίο τέτοιες ομάδες πρέπει να ενεργήσουν για να προωθήσουν τα συμφέροντά τους, ούτε υπόσχεται και/ή επιτρέπει να

συνάγεται ότι θα ενεργήσει με ένα συγκεκριμένο τρόπο γι'αυτό τον σκοπό ή θα προσπαθήσει να πείσει και/ή επηρεάσει άλλους βουλευτές γι'αυτό τον σκοπό. Ένας βουλευτής διατηρεί ένα προσωπικό μητρώο στο οποίο καταθέτει όλες τις συναντήσεις που αναλαμβάνει προσωπικά με οργανωμένες ομάδες ή ΜΚΟ, με αναφορά στον τίτλο/όνομα κάθε οργάνωσης και τα θέματα που συζητούνται στην συνάντηση, το οποίο μητρώο υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής στο τέλος κάθε κοινοβουλευτικής συνεδρίας για να αρχειοθετηθεί στην Βουλή.

30. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις αρχές. Σε σχέση με το μέρος i) της σύστασης, η GRECO ικανοποιείται ότι έχει διεξαχθεί μια αξιολόγηση από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ενδεχόμενης αλληλοεπίδρασης τρίτων μερών πάνω σε κοινοβουλευτικό έργο, που ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτού του μέρους της σύστασης. Όσον αφορά το μέρος ii) της σύστασης, η GRECO σημειώνει ότι λεπτομερείς κανόνες θα συμπεριλαμβάνονταν στο προσχέδιο του Κώδικα Δεοντολογίας, όμως αυτό το προσχέδιο είναι ακόμα υπό συζήτηση σε επίπεδο Επιτροπής στην Βουλή. Επομένως, αυτό το μέρος της σύστασης δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει εκπληρωθεί ακόμη.
31. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση ν έχει υλοποιηθεί μερικώς.

Σύσταση vi.

32. Η GRECO *σύστησε* ώστε το υφιστάμενο καθεστώς των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων να αναπτυχθεί περαιτέρω i) διασφαλίζοντας ότι όλες οι μορφές περιουσιακών στοιχείων, εισοδημάτων και υποχρεώσεων πάνω από συγκεκριμένο κατώφλι να δηλώνονται στην κατάλληλη τους αξία, ii) ώστε οι δηλώσεις να γίνουν δημοσίως διαθέσιμες ακριβώς μετά την υποβολή τους στο κατάλληλο εποπτικό σώμα, και iii) μελετώντας την διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των δηλώσεων για να συμπεριλάβουν πληροφορίες για συζύγους και εξαρτώμενα μέλη οικογενείας (νοείται ότι δεν χρειάζεται απαραίτητως να δημοσιοποιούνται τέτοιες πληροφορίες).
33. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση μερικώς υλοποιημένη. Αναφορικά με το μέρος i) της σύστασης, η GRECO αναφέρθηκε στην Έκθεση Αξιολόγησης που σημείωνε ότι τα περιουσιακά στοιχεία, όπως περιγράφονται λεπτομερώς στον νόμο, δεν φαίνονται να συμπεριλαμβάνουν οποιαδήποτε μορφή κινητής περιουσίας και δεν ήταν ξεκάθαρο από τον νόμο αν η αξία της περιουσίας εκτός της ακίνητης περιουσίας και οχημάτων πρέπει να συμπεριληφθεί. Σημείωνε ότι το κείμενο του νόμου δεν είχε τροποποιηθεί αναφορικά με αυτά τα ζητήματα. Όσον αφορά το μέρος ii), η GRECO καλωσόρισε το γεγονός ότι οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών από τότε και στο εξής θα δημοσιοποιούνταν, σύμφωνα με την σύσταση. Αναφορικά με το μέρος iii), η GRECO καλωσόρισε την συμπερίληψη των συζύγων των βουλευτών στις δηλώσεις των περιουσιακών στοιχείων τους, επιπρόσθετα από τα ανήλικα τέκνα τους. Όμως, η σύσταση ζητούσε να γίνει σκέψη για διεύρυνση των δηλώσεων για να συμπεριλάβουν εξαρτώμενα μέλη οικογενείας, μια πιο ευρύτερη έννοια από τα ανήλικα τέκνα ή σύζυγο, και δεν είχε διαπιστωθεί ότι όντως έγινε τέτοια σκέψη.
34. Οι αρχές της Κύπρου δεν παρέχουν πληροφορίες που αντιμετωπίζουν ειδικά εκείνα τα ζητήματα που τέθηκαν σ'αυτή την σύσταση που παρέμειναν σε εκκρεμότητα.
35. Η GRECO σημειώνει σε σχέση με το μέρος i) ότι το ζήτημα της συμπερίληψης της κινητής περιουσίας και της αξίας της περιουσίας εκτός της ακίνητης περιουσίας και οχημάτων στις δηλώσεις των περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών δεν φαίνεται να έχει επιλυθεί. Επομένως, αυτό το μέρος εξακολουθεί να είναι μη υλοποιημένο. Το μέρος ii) είχε ήδη θεωρηθεί ως υλοποιημένο αφού οι δηλώσεις των περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών πλέον δημοσιοποιούνται. Αναφορικά με το μέρος iii), η σύσταση απαιτούσε να γίνει η σκέψη να επεκταθούν οι δηλώσεις σε εξαρτώμενα

μέλη της οικογένειας, μια πιο ευρεία έννοια από τα ανήλικα τέκνα ή σύζυγο που καλύπτονταν από τις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών. Αυτό δεν φαίνεται ακόμη ότι έχει αντιμετωπισθεί.

36. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση vi παραμένει μερικώς υλοποιημένη.

Σύσταση vii.

37. *Η GRECO σύστησε ότι ο παρόν μηχανισμός για την παρακολούθηση των δηλώσεων των περιουσιακών στοιχείων που υποβάλλονται από βουλευτές πρέπει να γίνει αντικείμενο μιας εκ βάθουςεκ βάθους αξιολόγησης με σκοπό την καθιέρωση ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού μηχανισμού για μια τέτοια παρακολούθηση.*

38. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση μερικώς υλοποιημένη. Σημείωσε τη δυνατότητα όπως η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για το Πόθεν Έσχες αναθέσει τον λογιστικό και οικονομικό έλεγχο των δηλώσεων σε εγκεκριμένο ελεγκτή. Θεώρησε ότι υπήρχε μια αβεβαιότητα για την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού σαν σύνολο και, για παράδειγμα, πόσο συχνά θα διενεργούνταν αυτοί οι εξωτερικοί ελέγχοι, τι είδους παρακολούθηση θα γίνει από την Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή σ'αυτούς τους ελέγχους (ειδικά ενόψει του ότι οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων είναι τριετείς) και επομένως, τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει σε κυρώσεις (κατά τον χρόνο της έκθεσης αξιολόγησης, καμιά παράβαση δεν είχε διαπιστωθεί και καμιά κύρωση εναντίον βουλευτών δεν είχε επιβληθεί). Η GRECO δεν μπορούσε να θεωρήσει ότι αυτή η σύσταση ήταν πλήρως υλοποιημένη αφού δεν υπήρχε καμιά αναφορά για μια εκ βάθους αξιολόγηση που θα αποσκοπούσε στην καθιέρωση ενός μηχανισμού που θα ήταν και ανεξάρτητος και αποτελεσματικός.

39. Οι αρχές της Κύπρου δηλώνουν τώρα, ότι κατά την διάρκεια της μελέτης του νομοσχεδίου που σχετίζεται με την τροποποίηση του περί του Προέδρου, των Υπουργών και των Βουλευτών της Κυπριακής Δημοκρατίας (Δήλωση και Έλεγχος Περιουσίας) Νόμου (Νόμος 68(I)/2017), η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών εξέτασε, ανάμεσα σ'άλλα, τις πρόνοιες του νομοσχεδίου σχετικά με τον λεπτομερή έλεγχο των δηλώσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με τον νόμο. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών τροποποίησε το κείμενο του τότε νομοσχεδίου ως εξής: "Παρέχοντας στα ελεγχόμενα πρόσωπα, στην περίπτωση που το περιεχόμενο της έκθεσης των νόμιμων ελεγκτών υποδεικνύει ότι υπάρχει λόγος περαιτέρω διερεύνησης, την δυνατότητα να υποβάλουν πληροφορίες, αποδείξεις και εξηγήσεις πριν την έκδοση της έκθεσης της [...] Ειδικής Επιτροπής." Το θέμα έχει συζητηθεί επίσης στην Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για το Πόθεν Έσχες και ακολούθως, ο Πρόεδρος της Βουλής ζήτησε γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τις σχετικές διατάξεις του νόμου. Ο Πρόεδρος της Βουλής κατάθεσε πρόταση νόμου, που προνοεί, ανάμεσα σ'άλλα, την αξιολόγηση όλων των δηλώσεων από ανεξάρτητους ελεγκτές. Αυτό το σχέδιο νόμου, μαζί με άλλες προτάσεις νόμου παρόμοιας φύσης, θα εξετασθούν στην επιτροπή κατά την επόμενη Σύνοδο της Βουλής.

40. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις αρχές. Θεωρεί ότι μια αξιολόγηση του παρόντος μηχανισμού για την παρακολούθηση των δηλώσεων των περιουσιακών στοιχείων φαίνεται να είναι σε εξέλιξη και, η GRECO επαναλαμβάνει ότι αυτή η αξιολόγηση πρέπει να διεξαχθεί με σκόπο την καθιέρωση ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού μηχανισμού για τέτοια παρακολούθηση, όπως υπογραμμίζεται στην Έκθεση Συμμόρφωσης. Η GRECO ακόμη δεν θεωρεί αυτή την σύσταση ως παραπάνω από μερικώς υλοποιημένη.

41. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση vii παραμένει μερικώς υλοποιημένη.

Σύσταση viii.

42. Η GRECO σύστησε τις κοινοβουλευτικές αρχές να αναπτύξουν μια πολιτική ακεραιότητας για αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων και κινδύνων παρομοίων ελλείψεων σε σχέση με βουλευτές μέσω i) αύξησης της ευαισθητοποίησης σε θεσμικό επίπεδο, ii) σε μορφή εγχειριδίων και τακτικής εκπαίδευσης και iii) σε προσωπικό επίπεδο, σε μορφή μιας αφοσιωμένης υπηρεσίας παρέχοντας εμπιστευτική συμβουλευτική.
43. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO θεώρησε αυτή την σύσταση μερικώς υλοποιημένη. Σημείωσε τα σχέδια για οργάνωση εκδήλωσης για τους νόμους που επηρεάζουν την ακεραιότητα των βουλευτών, την αναθεώρηση του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων και τον μελλοντικό Κώδικα Δεοντολογίας. Αυτή η πρωτοβουλία θεωρήθηκε ως ένα θετικό βήμα που θα χρειαζόταν να ακολουθηθεί με άλλες τακτικές εκδηλώσεις για την αύξηση της ευαισθητοποίησης, που να εστιάζονται στους βουλευτές. Επιπλέον, η σύσταση απαιτεί επίσης όπως ετοιμασθούν εγχειρίδια και πραγματοποιηθούν τακτικές εκπαιδεύσεις, για τα οποία δεν έχουν παρασχεθεί πληροφορίες. Οι βουλευτές θα έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτική συμβουλευτική με τον Τομέα Νομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων, που θα ανταποκρινόταν επαρκώς στο τρίτο μέρος της σύστασης. Ωστόσο, ο αναφερόμενος Τομέας Νομικών θα λειτουργούσε το 2019 και, συνεπώς, αυτό το μέρος της σύστασης δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως πλήρως υλοποιημένη κατά τον χρόνο αυτό.
44. Οι αρχές της Κύπρου δηλώνουν τώρα ότι η Βουλή αναπτύσσει μια πολιτική ακεραιότητας για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων, που θα υλοποιηθεί με τον μελλοντικό Κώδικα Δεοντολογίας και την προμήθεια σχετικών πληροφοριών στους βουλευτές. Επιπρόσθετα, όταν ο Κώδικας Δεοντολογίας τεθεί σε ισχύ, προγραμματίζεται ένα σεμινάριο/συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, όπου οι βουλευτές και ενδιαφερόμενοι πολίτες θα ενημερωθούν σε σχέση με τους σχετικούς νόμους, τον αναθεωρημένο Κανονισμό και τον μελλοντικό Κώδικα Δεοντολογίας. Αν και ο Τομέας Νομικών έχει συσταθεί τώρα, ακόμα δεν υπάρχει εμπιστευτική συμβουλευτική υπηρεσία.
45. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που έχουν παρασχεθεί από τις αρχές. Σε σχέση επίσης μ'αυτή την σύσταση, πολλά εξαρτώνται από την υιοθεσία του Κώδικα Δεοντολογίας για τους βουλευτές, που ακόμα συζητείται. Στο μεταξύ, δεν φαίνεται να υπάρχει σειρά οργανωμένων εκπαιδευτικών συναντήσεων για την ακεραιότητα, ούτε εγχειρίδιο για τα πρότυπα ακεραιότητας για βουλευτές, όπως απαιτείται από το μέρος ii) της σύστασης.
46. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση viii παραμένει μερικώς υλοποιημένη.

Αποφυγή Διαφθοράς σε σχέση με δικαστές

Σύσταση ix.

47. Η GRECO σύστησε ότι η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου πρέπει να υπόκειται σε διαδικασία προβληματισμού αναθεωρώντας την σύνθεση του εντός του δικαστικού σώματος ως ένα τρόπο αποφυγής πιθανών ή αντιληπτών καταστάσεων συγκρούσεων συμφερόντων εντός του εν λόγω Συμβουλίου.
48. Αυτή η σύσταση θεωρήθηκε από την GRECO στην Έκθεση Συμμόρφωσης ότι έχει μερικώς υλοποιηθεί. Ενώ δυστυχώς παρατηρεί ότι δεν είχε γίνει καμιά αλλαγή στην σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου για να αντικατοπτρίζει τις διάφορες βαθμίδες του δικαστικού σώματος, η GRECO καλωσόρισε το γεγονός ότι έγιναν και άλλες σκέψεις για να διευρυνθεί το σώμα αυτό και να συμπεριλάβει και δικαστές

πρωτοβάθμιας δικαιοδοσίας που να επιλαμβάνονται ορισμένων καθηκόντων, όπως τους διορισμούς δικαστών. Σημείωσε ότι ο σκοπός της σύστασης ήταν η σύνθεση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου να αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας προβληματισμού, και αυτή η διαδικασία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Ως μέρος αυτού, η GRECO ώθησε τις αρχές να σκεφθούν την δυνατότητα να φέρουν δικαστές από διάφορες βαθμίδες στις εργασίες του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου.

49. Οι αρχές υποδεικνύουν τώρα ότι έχει εκπονηθεί νομοσχέδιο που τροποποιεί το Σύνταγμα που προνοεί την διαίρεση του παρόντος Ανωτάτου Δικαστηρίου σε Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και Ανώτατο Δικαστήριο για να επιτρέψει την άσκηση των πειθαρχικών εξουσιών των Δικαστών του κάθε Ανωτάτου Δικαστηρίου, από τους Δικαστές του άλλου Ανωτάτου Δικαστηρίου και αντίστροφα και επί του παρόντος εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής, μετά την έγκριση του από το Υπουργικό Συμβούλιο.
50. Ταυτόχρονα, ετοιμάσθηκε ένα δεύτερο νομοσχέδιο, προτείνοντας την διεύρυνση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (στο εξής "ΑΔΣ"). Το προτεινόμενο διευρυμένο ΑΔΣ θα αποτελείται από τον Πρόεδρο και τους Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τον Πρόεδρο του Εφετείου, τον αρχαιότερο Πρόεδρο Επαρχιακών Δικαστηρίων, τον Πρόεδρο της Ένωσης Δικαστών, τον Γενικό Εισαγγελέα, τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και ένα δικηγόρο που ασκεί το επάγγελμα, με πάνω από 25 χρόνια εμπειρίας στο επάγγελμα που δεν είναι μέλος του Συμβουλίου του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου. Παρομοίως, αυτό το δεύτερο νομοσχέδιο έχει κατατεθεί στην Βουλή και επί του παρόντος εκκρεμεί ενώπιον της, μετά την έγκριση του από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ωστόσο, το δικαστικό σώμα εκφράζει την προτίμηση του για ένα διευρυμένο ΑΔΣ που να απαρτίζεται αποκλειστικά από μέλη της δικαστικής εξουσίας.
51. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις αρχές. Καλωσορίζει το γεγονός ότι νομοσχέδιο που έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο προτείνει την διεύρυνση της σύνθεσης του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου για να συμπεριλάβει δικαστές όλων των βαθμίδων δικαιοδοσίας των δικαστηρίων (καθώς επίσης και εκπροσώπους εκτός της δικαστικής εξουσίας αλλά εντός του νομικού επαγγέλματος) το οποίο επί του παρόντος είναι ενώπιον της Βουλής. Επομένως, μπορεί να θεωρήσει ότι, σύμφωνα με την σύσταση, η διαδικασία προβληματισμού έχει όντως υλοποιηθεί. Η GRECO υποστηρίζει θερμά τις εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις.
52. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση ix έχει υλοποιηθεί ικανοποιητικά.

Σύσταση x.

53. *Η GRECO σύστησε ότι η απαίτηση ακεραιότητας για διορισμό δικαστή πρέπει να καθοδηγείται από ακριβή και αντικειμενικά κριτήρια που πρέπει να ελέγχονται πριν τον διορισμό/προαγωγή, και ότι τέτοια κριτήρια πρέπει να γίνουν διαθέσιμα στο κοινό.*
54. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, υπήρξε μερική συμμόρφωση με αυτή την σύσταση. Η GRECO αναφέρθηκε στην Έκθεση Αξιολόγησης, που σημείωσε ότι ένα από τα κριτήρια διορισμού ήταν αυτό του "άνωτατου ηθικού επιπέδου" το οποίο αν και έχει ερμηνευθεί περαιτέρω από την νομολογία, θεωρήθηκε ότι οποιαδήποτε επιπλέον καθοδήγηση πρέπει να πάρει την μορφή συγκεκριμένων κριτηρίων, να ελέγχεται το ιστορικό και η ακεραιότητα, έτσι ώστε να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο για αποφυγή προσλήψεων ακατάλληλων υποψηφίων. Υπογράμμισε ότι η διαμόρφωση αντικειμενικών καθορισμένων προϋποθέσεων, ιδιαίτερα σχετικά με την ακεραιότητα, και επομένως διευκρινίζοντας τι αξιολογείται, σ'ένα έγγραφο που είναι δημόσια διαθέσιμο θα συνείσφερε στην διαφάνεια των διαδικασιών διορισμού και προαγωγής, όπως φαίνεται ότι γίνεται σε διάφορες χώρες με παρόμοια δικαστική

παράδοση. Η GRECO επομένως, σημείωσε με ενδιαφέρον ότι εξετάζονταν το ενδεχόμενο καθορισμού τέτοιων απαιτήσεων. Τελικά, η GRECO σημείωσε ότι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο προτίθετο να προβεί σε αλλαγές για να διασφαλισθεί ότι διατηρούνται αρχεία διορισμών και προαγωγών που να είναι διαθέσιμα σε ενδιαφερόμενα μέρη. Συνολικά, δεδομένων αυτών των εξελίξεων προς την κατεύθυνση μεγαλύτερης διαφάνειας γύρω από τον διορισμό και προαγωγή των δικαστών, η GRECO θεώρησε ότι οι απαιτήσεις της σύστασης έχουν ικανοποιηθεί μερικώς.

Οι αρχές δηλώνουν τώρα ότι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο έχει εκδόσει καθορισμένη Διαδικασία και Κριτήρια για Διορισμούς Δικαστών και μια εφάμιλλη διαδικασία για Προαγωγές Δικαστών, με τον τίτλο "Διαδικασία και Κριτήρια για Προαγωγές Δικαστών", που παρασχέθηκαν στην GRECO. Και οι δυο διαδικασίες είναι διαθέσιμες διαδικτυακά στο κοινό. Επιπρόσθετα, έχουν κοινοποιηθεί άμεσα σ'ολόκληρο το δικαστικό σώμα καθώς επίσης και σε επαγγελματίες νομικούς και ασκούμενους δικηγόρους. Όλες οι διαδικασίες διορισμού και προαγωγής, που βρίσκονται στο παρόν στάδιο σε εξέλιξη, διέπονται από τους αντίστοιχους καθορισμένους κανόνες όπως έχουν διαμορφωθεί. Η απαίτηση του «ανώτατου ηθικού επιπέδου» προέρχεται από την νομολογία και χρησιμοποιείται εκτενέστερα στο Κυπριακό Σύνταγμα για διάφορους ανεξάρτητους αξιωματούχους και βρίσκεται επίσης σε διάφορους νόμους ως προαπαιτούμενο για διορισμό. Επιπρόσθετα, στο παρόν στάδιο, ο καθορισμός των προαναφερόμενων συγκεκριμένων κριτηρίων και το προαπαιτούμενο για εξασφάλιση συστάσεων από το δικαστικό σώμα πριν την αίτηση για τέτοιες θέσεις, υποδεικνύουν ότι οι επιτυχημένοι αιτητές πρέπει να είναι δικηγόροι των οποίων το ανώτατο ηθικό επίπεδο είναι ήδη γνωστό στο δικαστικό σώμα.

55. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Καλωσορίζει το γεγονός ότι τώρα έχουν καθορισθεί τυποποιημένες διαδικασίες για τους διορισμούς και προαγωγές Δικαστών και ότι έχουν δημοσιευθεί, συνεισφέροντας στην μεγαλύτερη διαφάνεια. Η GRECO δέχεται ότι λίστα κριτηρίων που πρέπει να ελεγχθούν πριν τους διορισμούς έχει καθιερωθεί. Ενώ θα ήταν προτιμότερο να προσδιορισθεί ο ορισμός του "ανώτατου ηθικού επιπέδου" όπως έχει καθιερωθεί στην νομολογία, σ'αυτή την λίστα κριτηρίων, μπορεί να αποδεκτεί ότι το γεγονός ότι οι υποψήφιοι πρέπει να είναι έμπειροι δικηγόροι και επομένως πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την σχετική νομολογία πάνω σ'αυτό το θέμα, μπορεί να αντισταθμίσει αυτή την παράλειψη. Επομένως, η GRECO παίρνει την θέση ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί μπορούν να θεωρηθούν πως ικανοποιούν τις απαιτήσεις της σύστασης.

56. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση x έχει αντιμετωπισθεί με ικανοποιητικό τρόπο.

Σύσταση χι.

57. *Η GRECO σύστησε ότι πρέπει να επεξεργασθεί ένας κώδικας ηθικής/συμπεριφοράς στην βάση της ευρείας συμμετοχής διαφόρων μελών της δικαστικής εξουσίας, ώστε να εκδηλωθούν και να αναπτυχθούν πρότυπα που είναι κοινώς συμφωνημένα, με στόχο τις συγκεκριμένες λειτουργίες των δικαστών, προσφέροντας καθοδήγηση σε σχέση με τομείς όπως συγκρούσεις συμφερόντων και άλλα θέματα που σχετίζονται με την ακεραιότητα (π.χ. δώρα, παράπλευρες δραστηριότητες, εξαίρεση Δικαστών, επαφές με τρίτους, διαχείριση εμπιστευτικών πληροφοριών).*

58. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO βρήκε την σύσταση αυτή μή υλοποιημένη. Η GRECO σημείωσε ότι υπάρχουν δεσμευτικά πρότυπα ακεραιότητας στον νόμο και την νομολογία, όπως αναγνωρίζεται στην Έκθεση Αξιολόγησης, και το γεγονός ότι το Ανώτατο Δικαστήριο είχε αρχίσει να προβληματίζεται για κώδικα Δεοντολογίας. Η σύνταξη του εν λόγω κώδικα θα ενέπλεκε δικαστές από διάφορες δικαστικές

βαθμίδες και θα ήταν μέρος μιας ευρύτερης μεταρρύθμισης του δικαστικού σώματος. Η GRECO σημείωσε ότι η εκπόνηση ενός τέτοιου κώδικα δεν είχε ακόμη αρχίσει.

59. Οι αρχές δηλώνουν τώρα ότι, από τις 30 Ιανουαρίου 2019, ο Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς έχει υιοθετηθεί, υλοποιώντας πλήρως τις αρχές "Bangalore". Οι πρόνοιες αυτών των Αρχών μεταφράστηκαν επί λέξει και τα παραδείγματα/σχόλια επί των Αρχών Bangalore της Δικαστικής Δεοντολογίας ενσωματώθηκαν πλήρως. Στο παρών στάδιο, οι Κυπριακές αρχές δηλώνουν ότι έχουν προβληματιστεί για όλες τις προκλήσεις που ήρθαν στο φως σχετικά με συγκρούσεις συμφερόντων.
60. Ο Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς έχει τροποποιηθεί τρεις φορές από τότε που δημοσιεύθηκε. Μια πρώτη τροποποίηση τον Μάιο του 2019 έκανε τον Κώδικα νομικά εφαρμόσιμο και σοβαρές παραβιάσεις μπορούν να οδηγήσουν σε πειθαρχικά αδικήματα. Επιπλέον, ορίστηκε ρητά ότι είναι δεσμευτικός για όλους τους δικαστές ανεξαιρέτως. Επιπρόσθετα, εισήχθηκε ένα κεφάλαιο ("Καθοδήγηση σε Επιμέρους Θέματα"), που ενσωματώνει στον Οδηγό Δικαστικής Συμπεριφοράς της Αγγλίας. Σ' αυτό το κεφάλαιο, μπορούν να βρεθούν συγκεκριμένες πρόνοιες για τις προσωπικές σχέσεις των δικαστών, τα δώρα, την φιλοξενία, την πολιτική δραστηριότητα, κλπ. Η εφαρμογή των αρχών Bangalore υιοθετήθηκε για την ερμηνεία και καλύτερη καθοδήγηση του Κώδικα. Η δεύτερη τροποποίηση τον Σεπτέμβριο του 2019 διέγραψε την φράση "αυτός ο Οδηγός δεν αποτελεί Κώδικα", ούτε περιέχει κανόνες εκτός από αυτούς που προβλέπεται. Κατόπιν σύστασης της GRECO για ένα νομικά εφαρμόσιμο Κώδικα, το Ανώτατο Δικαστήριο έχει τροποποιήσει τους Διαδικαστικούς Κανονισμούς του 2020 για την Άσκηση Πειθαρχικής Εξουσίας του ΑΔΣ, που διέπει την πειθαρχική διαδικασία για τους δικαστές χαμηλοτέρων βαθμίδων, για τον σκοπό αυτό. Σε ανταπόκριση ανησυχιών και σκέψεων που εκφράστηκαν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κατόπιν εισήγησης δικαστών χαμηλοτέρων βαθμίδων, ο Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς αναθεωρήθηκε τον Σεπτέμβριο και Νοέμβριο του 2019 σε σχέση με θέματα που αφορούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δημόσια διαβούλευση, ενσωματώνοντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης από το Δικαστικό Σώμα του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC). Σύμφωνα με τις αρχές, αυτό επιδεικνύει μια συνεχή προσπάθεια από το δικαστικό σώμα για να βελτιώσει και να εκσυγχρονίσει τον Κώδικα, ενσωματώνοντας εισηγήσεις από δικαστές όλων των βαθμίδων.
61. Εκτός από τα παραπάνω, η Οδηγία Δικαστικής Πρακτικής της 17 Μάρτη 1988, έχει τροποποιηθεί και δημοσιευθεί στις 11 Φεβρουαρίου 2019.¹ Δικαστής δεν έχει την διακριτική ευχέρεια να εξαιρέσει τον εαυτό του/της αν ένα μέλος της οικογένειας ή συνάδελφος ή εργοδότης ή υπάλληλος ή συνέταιρος του μέλους της οικογένειας, εμφανιστεί ενώπιον του/της. Η τροποποίηση έδωσε μια ευρεία έννοια του όρου "οικογένεια του δικαστή" για να αποκλείσει οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων και να αποφευχθεί η αμφισβήτηση της ευθύτητας των διαδικασιών. Ο Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς έχει πλέον ενσωματώσει αυτή την Οδηγία Δικαστικής Πρακτικής και είναι δεσμευτικός για όλους τους δικαστές.
62. Η GRECO σημειώνει ότι το δικαστικό σώμα είναι πλέον εξοπλισμένο μ' ένα Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς. Σημειώνει επίσης ότι είναι μια απ'ευθείας μετάφραση των αρχών Bangalore και των ερμηνευτικών σχολίων τους. Αυτά τα πρότυπα είναι ικανοποιητικά από μόνα τους, έστω κι αν το γεγονός και μόνο της εκπόνησης ενός Δικαστικού Κώδικα Ηθικής εξυπηρετεί ιδιαίτερα για να ξεκαθαρίσουν ηθικά θέματα που είναι πιο έντονα στην χώρα. Λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με συγκρούσεις συμφερόντων, πραγματικών ή αντιληπτών, που

¹ Πρωτότυπη εκδοχή ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988 και αναθεωρημένη προηγουμένως στις 21 Ιουλίου 1989, 18 Αυγούστου 2003, 30 Νοεμβρίου 2006, 4 Οκτωβρίου 2011, 8 Μαρτίου 2018, και 28 Ιανουαρίου 2019.

έχουν προκαλέσει μια έκτακτη επίσκεψη αντιπροσωπείας της GRECO στην Κύπρο τον Φεβρουάριο του 2019, θα μπορούσε να ήταν αναμενόμενη μια εκ βάθους εξέταση, στην οποία να μετέχουν δικαστές από όλες τις βαθμίδες δικαστηρίων πριν την υιοθέτηση του. Έχοντας αναφέρει αυτό, η GRECO σημειώνει ότι έχει ακολουθηθεί μια διαφορετική προσέγγιση, με διαδοχικές τροποποιήσεις να γίνονται μετά την υιοθέτηση του Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς αναπαράγοντας τις αρχές Bangalore, για να προσαρμοστούν στην εθνική πραγματικότητα, με την εμπλοκή δικαστών από χαμηλότερες βαθμίδες δικαστηρίων. Καλωσορίζει το γεγονός ότι μια από τις τροποποιήσεις έχει κάνει τον Κώδικα νομικά εφαρμόσιμο, σύμφωνα με τα πρότυπα της GRECO, με την πιθανότητα πειθαρχικών διαδικασιών σε περίπτωση παραβίασης, και ότι ο Κώδικας έχει γίνει διαθέσιμος στο κοινό.

63. Επιπλέον, το σημαντικότερο είναι ότι, η συμπερίληψη στον Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς, της αναθεωρημένης Οδηγίας Δικαστικής Πρακτικής της 11 Φεβρουαρίου 2019, που δηλώνει ότι ένας δικαστής πρέπει να εξαιρεί τον εαυτό του/της αν ένα μέλος της οικογένειας ή συνάδελφος ή εργοδότης ή υπάλληλος ή συνétairos του μέλους της οικογένειας εμφανίζεται ενώπιον του/της, είναι μια σημαντική εξέλιξη.
64. Επομένως, η GRECO αναγνωρίζει ότι αποφασιστικά μέτρα έχουν ληφθεί και ότι αυτή η σύσταση μπορεί να θεωρηθεί υλοποιημένη αφού ο Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς έχει πλέον εκπονηθεί και είναι νομικά εφαρμόσιμος. Η GRECO υπογραμμίζει την ανάγκη να συνεχίσει η δυναμική επεξεργασίας της τελειοποίησης του Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς στις ιδιαιτερότητες της εθνικής κατάστασης, ειδικά εκεί όπου πρόκειται για θέματα ακεραιότητας και να εμπλακούν δικαστές όλων των βαθμίδων των δικαστηρίων οποτεδήποτε μελετούνται τροποποιήσεις στον Κώδικα.
65. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση χι έχει υλοποιηθεί ικανοποιητικά.

Σύσταση xii.

66. *Η GRECO σύστησε να εισαχθεί μια αφοσιωμένη εκπαίδευση δικαστών σε σχέση με την δικαστική ηθική, τις συγκρούσεις συμφερόντων και την πρόληψη της διαφθοράς καθώς επίσης και ένα καλά καθορισμένο μέρος της εκπαίδευσης επαγωγής των νεοπροσληφθέντων δικαστών και που να παρέχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα υπό την μορφή αφοσιωμένης ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης δικαστών, βασισμένης πάνω σε υφιστάμενες πρόνοιες και πρακτικές, καθώς επίσης και καθιερωμένες ηθικές κατευθυντήριες γραμμές και Ευρωπαϊκά πρότυπα.*
67. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης, η GRECO βρήκε αυτή την σύσταση μερικώς υλοποιημένη. Η GRECO σημείωσε την δημιουργία του Τμήματος Μεταρύθμισης και Εκπαίδευσης του Ανωτάτου Δικαστηρίου για να ασχοληθεί με την εκπαίδευση για τους δικαστές, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων ηθικής και ακεραιότητας. Ωστόσο, η πλήρης δραστηριότητα του είχε παρεμποδισθεί από το γεγονός ότι δεν ήταν πλήρως επανδρωμένο, αν και αυτό θα αντιμετωπιζόταν το 2018. Η GRECO σημείωσε ότι προγραμματιζόταν ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα για όλους τους δικαστές το 2018, που θα ασχολείτο με την ηθική και την ακεραιότητα. Ενώ οι δικαστές είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, μια πιο συστηματική προσέγγιση μέσω υποχρεωτικών αρχικών και ενδοϋπηρεσιακών εκπαιδεύσεων από την JTO, όπως φαίνονταν να προβλέπονται, θα ήταν ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός, που ωστόσο δεν είχε υλοποιηθεί ακόμη.
68. Οι αρχές δηλώνουν τώρα ότι η δικαστική εκπαίδευση που είναι σε εξέλιξη παρέχεται από την Σχολή Δικαστών, που λειτουργεί από το 2018. Η Σχολή είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και παράδοση της εκπαίδευσης στους δικαστές σε όλα τα δικαστήρια ανά την Κύπρο. Ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο για την Δικαστική Συμπεριφορά και την

Ηθική πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2018, με την συμμετοχή ολόκληρου του δικαστικού σώματος. Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τον Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς και τα κοινωνικά μέσα έχει προγραμματιστεί για να λάβει χώρα εντός του πρώτου τριμήνου του 2020. Η Σχολή Δικαστών σκοπεύει να διοργανώσει ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο για την Δικαστική Συμπεριφορά και την Ηθική για νέους Δικαστές από το 2018 και για όλους τους Δικαστές που θα διορισθούν το 2020. Ο σκοπός είναι για την εκπαίδευση να διοργανωθεί προς το τέλος του 2020. Προκαταρκτικές συναντήσεις έχουν ήδη πραγματοποιηθεί με τους εκπαιδευτές στην αρχή του χρόνου. Η εκπαίδευση θα βασισθεί πάνω στα Εκπαιδευτικά Εργαλεία Δικαστικής Ηθικής του UNODC. Τα εκπαιδευτικά συστατικά θα είναι ως εξής: 1) "Ο νέος Κυπριακός Κώδικας Δικαστικής Συμπεριφοράς" που δημοσιεύτηκε το 2019 από το Ανώτατο Δικαστήριο και είναι βασισμένο πάνω στις Αρχές Bangalore, 2) "Οι μη δεσμευτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για το θέμα των Κοινωνικών Μέσων για Δικαστές", 3) "Θέματα Ακεραιότητας σχετικά με το Φύλο". Έχει συσταθεί μια νέα Μόνιμη Επιτροπή για την παρακολούθηση του Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς, που αποτελείται από πέντε δικαστές από το Ανώτατο Δικαστήριο, τα Επαρχιακά Δικαστήρια και το Διοικητικό Δικαστήριο, που θα είναι υπεύθυνη για την εν εξελίξει εκπαίδευση.

69. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Καλωσορίζει το γεγονός ότι η Σχολή Δικαστών είναι πλήρως λειτουργίσιμη και ότι ένα πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα πάνω σε δικαστική συμπεριφορά και ηθική διοργανώθηκε τον Οκτώβρη του 2018 όπου παρευρέθηκε ολόκληρο το δικαστικό σώμα, συμπεριλαμβανομένων των νεοπροσληφθέντων δικαστών. Επιπλέον, η αρχική εκπαίδευση αφιερωμένη σε νεοπροσληφθέντους δικαστές για θέματα ακεραιότητας θα πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2020 και έχει ήδη προγραμματιστεί λεπτομερώς. Επομένως, είναι μόνο θέμα να παραδοθεί. Σ'αυτές τις συνθήκες, η GRECO πιστεύει ότι αυτό πρέπει να συμβαίνει, αφού έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα και αυτή η σύσταση μπορεί να θεωρηθεί ως πλήρως υλοποιημένη.
70. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xii έχει αντιμετωπισθεί με ικανοποιητικό τρόπο.

Η πρόληψη διαφθοράς σε σχέση με εισαγγελείς

Σύσταση xiii.

71. Η GRECO σύστησε ώστε οι σκέψεις για μεταρρυθμίσεις που αφορούν την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να συμπεριλάβουν τρόπους ενίσχυσης της ανεξαρτησίας των εισαγγελικών αρχών και την ικανότητα των μεμονωμένων νομικών λειτουργών και εισαγγελέων να ασκούν τα καθήκοντα τους μ'ένα πιο αυτόνομο τρόπο, οδηγούμενοι από τις διασφαλίσεις που είναι απαραίτητες σύμφωνα με το κράτος δικαίου.
72. Η GRECO θεώρησε, στην Έκθεση Συμμόρφωσης, αυτή την σύσταση μή υλοποιημένη. Το γεγονός ότι η Νομική Υπηρεσία είχε ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο για την ανεξαρτησία και την αυτονομία της, αντιπροσώπευε ένα θετικό βήμα, όμως είχε διαβιβασθεί μόνο στην εκτελεστική εξουσία και το τελικό προσχέδιο για το πώς θα διασφαλιζόταν η ανεξαρτησία και η αυτονομία της Νομικής Υπηρεσίας δεν ήταν διαθέσιμο.
73. Οι αρχές δηλώνουν τώρα ότι το προαναφερόμενο νομοσχέδιο δεν προωθήθηκε από την εκτελεστική εξουσία και ότι αντ'αυτού ένα νέο νομοσχέδιο που ετοιμάστηκε από την Νομική Υπηρεσία στάληκε στην εκτελεστική εξουσία για να ξεπεραστούν κάποιες ενστάσεις. Ένα νέο νομοσχέδιο έχει υποβληθεί στην εκτελεστική εξουσία όπου βρίσκεται τώρα υπό διαβούλευση. Ταυτόχρονα, οι αρχές αναφέρονται σε άλλα μέτρα που σκοπό έχουν την ανταπόκριση στην σύσταση. Πρώτο, έχουν ληφθεί μέτρα για να επιτευχθεί η γενική μεταρρύθμιση της Νομικής Υπηρεσίας υπό την μορφή ενός

ξεχωριστού δικού της προϋπολογισμού και των δικών της μηχανισμών πρόσληψης και προαγωγής. Μέσω του προϋπολογισμού της Νομικής Υπηρεσίας για το 2020, εγκεκριμένου από την Βουλή τον Δεκέμβριο του 2019, ο μισθός σχεδόν όλων των βαθμίδων των νομικών λειτουργών, συμπεριλαμβανομένων των εισαγγελέων που ασχολούνται με την δίωξη αδικημάτων διαφθοράς, έχει εξομοιωθεί με τις ισότιμες κλίμακες των μισθών των δικαστικών λειτουργών. Σύμφωνα με τις αρχές, οι λειτουργοί/εισαγγελείς θα επωφεληθούν έτσι περισσότερη ανεξαρτησία και αυτονομία, κατάλληλη για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, εστώ κι αν πρέπει να διασφαλιστεί πλήρης αυτονομία, η οποία θα επιτευχθεί με το νέο νομοσχέδιο που εκκρεμεί ενώπιον της εκτελεστικής εξουσίας.

74. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Η GRECO σημειώνει ότι το νομοσχέδιο που αναφέρθηκε προηγουμένως δεν έχει εγκριθεί από την εκτελεστική εξουσία και ότι η Νομική Υπηρεσία έχει ετοιμάσει ένα άλλο νομοσχέδιο για την ανεξαρτησία και την αυτονομία της, και το υπέβαλε στην εκτελεστική εξουσία όπου είναι υπό εξέταση. Θεωρεί ότι το μόνο από μέτρο που λήφθηκε, που αφορά την εξομοίωση των κλιμάκων αποδοχών των νομικών λειτουργών με τις αντίστοιχες των Δικαστικών λειτουργών, δεν είναι αρκετό από μόνο του για να θεωρηθεί η σύσταση αυτή να είναι έστω και μερικώς υλοποιημένη.
75. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xiii παραμένει μη υλοποιημένη.

Σύσταση xiv.

76. *Η GRECO σύστησε i) ότι τα κριτήρια για την κατανομή των ποινικών υποθέσεων μεταξύ λειτουργών/εισαγγελέων δίωξης, και ii) ότι οι αποφάσεις και οι οδηγίες, όπως την μετάθεση υποθέσεων εντός της Νομικής Υπηρεσίας ή την διακοπή των ποινικών υποθέσεων να δικαιολογούνται γραπτώς.*
77. Η GRECO θεώρησε, στην Έκθεση Συμμόρφωσης, την σύσταση αυτή μερικώς υλοποιημένη. Αναφορικά με το πρώτο μέρος της σύστασης, σημείωσε ότι το σύστημα της κατανομής των ποινικών υποθέσεων περιείχε ένα στοιχείο τυχαιότητας, αφού οι νέες υποθέσεις πρέπει να ανατεθούν όπως έρχονται, στον επόμενο εισαγγελέα στην σειρά στην προκειμένη επαρχία. Ωστόσο, αν μια υπόθεση θεωρηθεί ότι είναι κάπως περίπλοκη, μπορεί να ανατεθεί σε εισαγγελέα υψηλότερου βαθμού, ανεξάρτητα από την επαρχία στην οποία ο αναφερόμενος εισαγγελέας έχει ανατεθεί. Η GRECO ήταν ικανοποιημένη ότι η ανάθεση των υποθέσεων ακολουθούσε μια ξεκάθαρη διαδικασία όμως υποστήριξε ότι θα ήταν ωφέλιμο να καθοριστούν κριτήρια για το ποιες υποθέσεις πρέπει να ξεχωρίσουν από το κανονικό σύστημα ανάθεσης. Σημείωσε ότι οι αρχές σκέφτονται να καθορίσουν τέτοια κριτήρια. Ως προς το δεύτερο μέρος της σύστασης, η GRECO καλωσόρισε το γεγονός ότι οι λόγοι πίσω από τις αποφάσεις για να διακοπούν ποινικές υποθέσεις καταγράφονται γραπτώς και δηλώνονται προφορικά ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου. Όσον αφορά την ανακατανομή των υποθέσεων, η GRECO σημείωσε ότι οι αρχές πρέπει να προβληματιστούν για τον καθορισμό κριτηρίων στον τομέα αυτό.
78. Οι αρχές δηλώνουν τώρα ότι, σε σχέση με το πρώτο μέρος της σύστασης, ο Γενικός Εισαγγελέας και/ή ο Διευθυντής του Τμήματος Ποινικού Δικαίου έχουν αλλάξει την πολιτική για την ανάθεση των πολύ σοβαρών, πολύπλοκων υποθέσεων διαφθοράς για να διασφαλίσουν ότι τέτοιες υποθέσεις ανατίθενται στον επόμενο στην σειρά των Ανωτέρων Εισαγγελέων που θα πρέπει να βοηθηθεί γι'αυτό τον σκοπό από μια ομάδα κατωτέρων λειτουργών.
79. Στον βαθμό που αφορά την ανακατανομή των υποθέσεων, οι αρχές δηλώνουν ότι αυτό συμβαίνει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και πάντα πριν την έναρξη της ακρόασης της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας και ο Διευθυντής του Τμήματος Ποινικού Δικαίου κατέληξαν ότι λόγω

του μικρού αριθμού των εισαγγελέων που υπηρετούν την Νομική Υπηρεσία για υποθέσεις διαφθοράς καθώς επίσης και η κατ' εξαίρεση περίπτωση χρήσης τέτοιων ανακατανομών, ο καθορισμός κριτηρίων θα ευνοούσε την διαφθορά αντί να την αποτρέψει, αφού η ανακατανομή των υποθέσεων συμβαίνει όταν ένας/μία εισαγγελέας που του/της έχει ανατεθεί μια υπόθεση δεν μπορεί να συνεχίσει να ασχοληθεί μ'αυτήν, λόγω του πολύ μεγάλου φόρτου εργασίας άλλων υποθέσεων που του/της έχουν ανατεθεί και που έχουν φθάσει στο στάδιο ακρόασης στα σχετικά Δικαστήρια.

80. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Ως προς το υπόλοιπο του πρώτου μέρους της σύστασης, η GRECO σημειώνει ότι η πολιτική της ανάθεσης σοβαρών και πολύπλοκων υποθέσεων έχει αναθεωρηθεί. Τέτοιες υποθέσεις θα κατανομηθούν πλέον στο επόμενο άτομο πάνω στην λίστα των ανωτέρων εισαγγελέων που πρέπει να βοηθηθεί από μια ομάδα κατωτέρων εισαγγελέων. Η GRECO είναι ικανοποιημένη ότι αυτή η διαδικασία έχει τυποποιηθεί επαρκώς.
81. Αναφορικά με την υπόλοιπη πτυχή του δευτέρου μέρους της σύστασης, η GRECO κατανοεί ότι η ανάθεση των υποθέσεων πραγματοποιείται όταν ένας εισαγγελέας δεν μπορεί να διατηρήσει την υπόθεση μέχρι το τέλος λόγω άλλων εν εξελίξει υποθέσεων που έχουν φθάσει στο στάδιο ακρόασης ενώπιον των δικαστηρίων. Από αυτό, η GRECO κατανοεί ότι η ανακατανομή φαίνεται να είναι σπάνια και ότι η πρωτοβουλία αναφέρεται ότι προέρχεται από τον εισαγγελέα τον/την ίδιο/ίδια. Η GRECO μπορεί να δεχθεί ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση της Κύπρου, δεν έχουν καθορισθεί επιπλέον συγκεκριμένα κριτήρια για τέτοιες περιπτώσεις, αν και θα ήταν προτιμότερο να τυποποιηθεί η παρούσα πρακτική σε κάποιο βαθμό και να παρακολουθείται η όποια ανακατανομή.
82. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση χιν έχει αντιμετωπισθεί με ικανοποιητικό τρόπο.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

83. **Εν όψει των προαναφερθέντων, η GRECO καταλήγει ότι η Κύπρος έχει υλοποιήσει ικανοποιητικά επτά από τις δεκαέξι συστάσεις που περιέχονται στην Έκθεση του Τετάρτου Κύκλου Αξιολόγησης.** Από τις υπόλοιπες συστάσεις, έξι έχουν υλοποιηθεί μερικώς και τρεις δεν έχουν υλοποιηθεί.
84. Πιο συγκεκριμένα, οι συστάσεις ix, x, xi, xii, xiv, xv και xvi έχουν υλοποιηθεί ικανοποιητικά, οι συστάσεις i, iii, και v μέχρι viii έχουν υλοποιηθεί μερικώς και οι συστάσεις ii, iv και xiii δεν έχουν υλοποιηθεί.
85. Όσον αφορά τους βουλευτές, η κίνηση προς την κατεύθυνση απλοποίησης/διευκρίνισης των εισοδημάτων και επιδομάτων που λαμβάνουν οι βουλευτές όταν αποχωρούν από την θέση τους έχει δεσμευτεί, αλλά δεν έχει ακόμα συμπληρωθεί έστω κι αν είχε αναφερθεί ήδη τον καιρό της Έκθεσης Αξιολόγησης. Ένα προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας για βουλευτές έχει ετοιμαστεί αλλά εξετάζεται ακόμη από τους βουλευτές. Αρκετές συστάσεις εξαρτώνται από την υιοθέτηση ενός μελλοντικού κώδικα Δεοντολογίας, όπως συγκρούσεις συμφερόντων, επαφές με λομππίστες, δήλωση δώρων καθώς επίσης και ειδική εκπαίδευση. Επιπλέον, οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών πρέπει να είναι πιο περιεκτικές και ο έλεγχος των δηλώσεων απαιτεί ενίσχυση. Η πρόοδος πάνω σ'αυτά τα θέματα φαίνεται να είναι όλο και πιο πιεστική επειδή πρόσφατα έχουν γίνει σοβαροί ισχυρισμοί για κατάχρηση επιρροής τρίτων μερών σε κάποιους βουλευτές.
86. Αναφορικά με τους δικαστές, ένα νομοσχέδιο εγκεκριμένο από το Υπουργικό Συμβούλιο προτείνει να διευρυνθεί η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου για να συμπεριλάβει αντιπροσώπους των διαφόρων βαθμίδων των δικαστηρίων.

Πλέον έχει καθορισθεί μια τυποποιημένη διαδικασία για δικαστικούς διορισμούς και προαγωγές. Έχει υιοθετηθεί ένας δικαστικός κώδικας ηθικής. Ενώ αποτελείμετάφραση των "αρχών Bangalore" και της ερμηνείας τους, αρκετές τροποποιήσεις τον έχουν συμπληρώσει στην συνέχεια. Συγκεκριμένα, έχει καταστεί εκτελεστέος για όλους τους δικαστές με την πιθανότητα πειθαρχικών διαδικασιών σε περίπτωση παραβίασης. Επιπλέον, μια πρόσφατη τροποποίηση στην αναθεωρημένη Οδηγία Δικαστικής Πρακτικής του 2019 έχει εισαχθεί που απαιτεί από τους δικαστές να εξαιρούν τους εαυτούς τους αν ένα μέλος της οικογένειας ή συνάδελφος ή εργοδότης ή υπάλληλος ή συντάξιμος του μέλους της οικογένειας εμφανιστεί ενώπιόν τους. Αυτό θα συμβάλει στην τοποθέτηση πιο μεγάλης έμφασης στο Κώδικα Δικαστικής Συμπεριφοράς για την πρόληψη συγκρούσεων συμφερόντων, συγκεκριμένα λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων που έχουν αποκαλυφθεί. Η Σχολή Δικαστών έχει τεθεί σε λειτουργία, και έχουν ήδη προγραμματιστεί επιμορφωτικά σεμινάρια για την ακεραιότητα και η αρχική εκπαίδευση έχει προγραμματιστεί και πρόκειται να πραγματοποιηθεί.

87. Όσο για τους εισαγγελείς, ένα νέο νομοσχέδιο που προβλέπει και διασφαλίζει την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας έχει υποβληθεί στην εκτελεστική εξουσία. Όσον αφορά ένα άλλο θέμα, η πολιτική κατανομής σοβαρών και πολύπλοκων υποθέσεων έχει αναθεωρηθεί και τυποποιηθεί επαρκώς.
88. Η GRECO σημειώνει ότι επτά συστάσεις έχουν υλοποιηθεί πλήρως αλλά έξι συστάσεις παραμένουν μερικώς υλοποιημένες και τρεις δεν έχουν υλοποιηθεί. Επομένως, σύμφωνα με τον αναθεωρημένο Κανόνα 31, η παράγραφος 9 των Διαδικαστικών Κανόνων του, καλεί τον Επίκεφαλής της αντιπροσωπείας της Κύπρου να υποβάλει επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση των εκκρεμουσών συστάσεων i μέχρι viii και xiii μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2021 το αργότερο.
89. Τέλος, η GRECO καλεί τις αρχές της Κύπρου να εξουσιοδοτήσουν, το συντομότερο δυνατό, την δημοσίευση της έκθεσης, να την μεταφράσουν στην εθνική γλώσσα και να δημοσιεύσουν αυτή την μετάφραση.

Αριθμός Απόδειξης: 055

Ημερομηνία: 13/11/2020

Σύμφωνα με την εξουσία που μου παρέχει ο περί Εγγραφής και Ρύθμισης των Υπηρεσιών του Ορκωτού Μεταφραστή στην Κυπριακή Δημοκρατία Νόμος του 2019 (45(I)/2019), πιστοποιώ ότι το παρόν κείμενο στη ΕΛΛΗΝΙΚΗ, αποτελεί την ορθή και ακριβή μετάφραση του συνημμένου εγγράφου στην ΑΓΓΛΙΚΗ γλώσσα.

Ονοματεπώνυμο Ορκωτού Μεταφραστή: ΒΑΧΑΝ ΑΪΝΕΤΖΙΑΝ

Αριθμός Μητρώου: 001

Εγκεκριμένος γλωσσικός συνδυασμός: ΑΓΓΛΙΚ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Αριθμός Λέξεων: 7351

Υπογραφή Ορκωτού Μεταφραστή:

Χαρτόσημο: